

● POGOVOR S CVETOM BAŠLJEM, TAJNIKOM KS ZALOG

NALOG JE ČEDALJE VEČ

V zadnjem času se v krajevno skupnost zgrinja vse več raznih nalog in opravil. Vendar je poklicnih delavcev v krajevnih skupnostih malo; navadno je to tajnik in morda še kdo drug, krajani pa, ki opravljajo delegatske in samoupravne dolžnosti, se s tem ne ukvarjajo poklicno. Zato je razumljivo, da je tajnik tisti, na katerega se obračajo občinski upravni organi, razne službe in občani v zadevah, ki sodijo ali pa tudi ne v njegovo delovno področje.

Na kratko in nepopolno bi nalogo tajnika označili takole: opravlja strokovne, organizacijske in administrativno tehnične posle za krajevno skupnost. Teh nekaj besed pa seveda nič ne pove o drugih opravilih; na primer o delitvi bonov za plin, za bencin, o pritožbah glede odvoza smeti, o tem da mora biti tajnik tudi socialni delavec hkrati in urednik neštetihih drobnihih zadev, ki žulijo krajeve.

Naš sogovornik Cveto Bašelj, ki je že peto leto tajnik krajevnih skupnosti Zalog, hkrati pa tudi predsednik sindikata delavcev, zaposlenih v krajevnih skupnostih naše občine, bi lahko nanizal še vrsto primerov, ki govorijo o tem, da postaja delo tajnika vse bolj zahtevno, težavno, odgovorno. Prepustimo mu besedo!

Katero so osnovne naloge tajnika v krajevni skupnosti?

Usklajujejo delo samoupravnih organov v KS, ima stike z občani, delovnimi organizacijami, skrbi za finančno materialno poslovanje KS, čeprav je v ta namen na občini skupna služba, vendar je tudi tu treba imeti pregled. Ima pa seveda vsaka krajevna skupnost še svoje posebnosti. Pri nas je to na primer upravljanje z združenim domom. Sicer pa na delo tajnika vpliva razvitost krajevnih skupnosti, njen zemljepisni položaj — ali je mestna, primestna ali vaška skupnost — komunalna ureditev, infrastrukturni objekti. To je seveda bolj teorija, v praksi pa so stvari nekoliko drugačne.

Kakšne pa so stvari videti v vsakdanju?

Za dobro delovanje krajevnih skupnosti je pomembno delo družbenopolitičnih organizacij v njej. Naloge tajnika namreč se-

gajo tudi na to področje. Tu pa se pojavljajo težave. Gre za to, da je mejo do kje zadevo lahko ureja tajnik od kje naprej pa funkcionarji in delegati, težko določiti. Od primera do primera je različno. Navadno je tajnik tisti, ki razpolaga z vsemi informacijami. Tudi ljudje, ki delajo volontersko v krajevni skupnosti in so preobremenjeni z delom, pogostokrat tajniku naložijo razna opravila. To seveda privede do tega, da tajnik do podrobnosti pozna zadevo, je o njej najbolj obveščen, vendar nima pravice odločanja.

Že ko ste govorili o tem, kaj vse so naloge tajnika, ste hkrati omenili tudi nekatere težave, s katerimi se srečujete pri delu. Najbrž pa našete težave niso edine.

Značilno za naše razmišljanje je, da zahtevamo aktivnejše tajnike, ne da bi vedeli, kakšne so za to možnosti. Organov, delegacij in komisij v krajevni skupnosti je veliko, vsi pa želijo, da jim tajnik vse gradivo in dostikrat tudi odločitve prinese takorekoč v skledi na mizo. Vsega tega dela

pa en človek ne zmore. Po mojem mnenju se tajnik tudi ne sme vtikati v vsebinsko koordinacijo dela. Pa mu je tudi to dostikrat prepuščeno. Vprašanje je, če tajnik avtentično prenaša vsebino nekega sestanka drugim, če ne vsiljuje svojega mnenja in podobno. Nevzdržno je, da bi ves razvoj samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v KS prepustili tajnikom. Na tem področju bi morala socialistična zveza še več napraviti, čeprav je res, da je za zdaj najbolj čutili prav delo te organizacije.

Ali si tajniki krajevnih skupnosti pomagata pri delu, izmenjujejo med seboj izkušnje?

Si, želim pa, da bi se to dogajalo večkrat. Na žalost je za tako sodelovanje na voljo bolj malo časa. Preobremenjeni smo z delom. Vendar pa se o pomembnejših organizacijsko tehničnih zadevah dogovorimo — čeprav včasih težko pridemo do skupnega imenovalca. Po izobrazbi in miselnosti smo si dokaj različni, zato so nam ti pogovori in izmenjave izkušnje še kako potrebni. Kadrovanje tajnikov je neurejeno. Izbira je prepuščena krajevnim skupnostim, ki imajo to različno urejeno. Ker pa je tajnik tisti, ki v krajevni skupnosti razpolaga z vsemi informacijami, kar mu daje možnost, da se vključuje v razprave in odločitve, bi morali bolj načrtno izbirati ljudi za te naloge.

V našem sindikatu smo se že pogovarjali o tem, kakšen bi moral biti tajnik. Mislimo, da bi se tudi tajniki morali usposabljanje ob delu, saj za ta poklicni nobene šole.

Ali je res, da prihaja v krajevno skupnost vse več opravil, ki bi jih sicer morali opraviti občinski upravni organi ali katere druge službe?

Teh stvari je zelo veliko. Na razne načine nas pripravijo do tega, da se ukvarjamo na primer z delitvijo bonov ali čim podobnim. Na primer: ljudem so že prej rekli, preden so sploh obvestili nas, da dobijo bone za plin v krajevni skupnosti. Ker je bilo časa malo, se tajniki nismo mogli pogovoriti med seboj kako ravnati v tem primeru. Tudi razne organizacije posebnega družbenega pomena ne opravljajo dobro svojega dela. Občani pa se prihajajo pritoževati na krajevno skupnost in zadeve je treba urediti. Nimamo pa možnosti, da bi te nevednosti odpravljali. Le prosimo lahko.

Kakšno je sodelovanje z občinskimi upravnimi organi?

Vsi skupaj bi se morali zavedati, da smo tu zaradi občanov. Če nas seveda občinski upravni organi prosijo, da opravimo naloge, ki jih oni ne zmorejo, to naredimo. Je pa teh nalog čedalje več. O tem bi se morali vsi skupaj pomeniti. Posledice naše neorganiziranosti namreč najbolj čuti krajan.

DARJA JUVAN

PISMA BRALCEV

● Ni mi všeč...

Ni mi všeč, da Foto Drago na Pokopališki cesti zahteva za 6 fotografij za osebno izkaznico 300 din, ko pa drugod zahtevajo za enako število enakih fotografij kar polovico manj.

Ni mi všeč, da traja popravilo vodovodne pipe kar celih deset dni, medtem ko privatnik popravi to v desetih minutah. To ima na vesti Staninvest na Zaloški cesti.

Ni mi všeč, da se še vedno ne moremo privaditi na nove dinarje, in to po skoraj dvajsetih letih, odkar smo jih uvedli. Tudi po časopisih, v radiu in na televiziji niso pozorni na to in še vedno pišejo ali govorijo v starih dinarjih.

M. M.

● VAJA GOLOVEC 83

PRIPRAVLJENI TUDI NA MOREBITNI POTRES

Ljubljana leži na potresnem območju. Že Valvasor opisuje potres, ki je leta 1792 prizadel to področje. Kasneje jih je zabeleženo še nekaj; zemlja se je tresla leta 1511, maja 1839, najhujši potres pa je bil 14. aprila 1895. Tudi mi se spominjamo potresa izpred nekaj let, ki je k sreči povzročil le manjšo škodo.

Nemogoče je predvideti, kdaj in kje se bodo sprostile zemeljske sile. Zato ni odveč, da smo pripravljene tudi na potres. Ljubljanska vaja Golovec 83, ki bo letos 24. septembra, naj bi pokazala, kako se strokovne službe in posamezniki znajdemo v nevsakdanjih okoliščinah, ki jih povzročita ta naraven pojav. Izvršni svet naše občinske skupščine je že imenoval poseben štab, sestavljen tako, da so strokovno pokrite vse dejavnosti v občini. Pomembno je namreč, da se nas ne loti panika, ampak da ukrepamo učinkovito.

O tem, kako so se Ljubljancani obnašali ob potresu leta 1895, lahko zvedemo iz knjžice Grozni dnevi potresa, ki jo je napisal očevidec tega dogodka J. R. in je izšla še isto leto pri Maks Fischerju v njegovi knjžnici na Kongresnem trgu. Opisovalec tega dogodka pravi, da je treba »hudo prizadetu prebivalstvu izreči priznanje, da se je vedlo navzlic groznim razmeram povsem dostojno in mirno.«

Najprej je treba omeniti, da je Ljubljana, glavno mesto Kranjske dežele, takrat štelu okrog 30.000 prebivalcev in prek 1.400 hiš. Mesto se je pričelo živahno razvijati prav v zadnjih desetih letih. Potres ga je torej prizadel v najbolj cvetočem obdobju. Strašni dogodek se je pripetil v nedeljo, 14. aprila ob 23. uri in 17 minut. Od Iga proti Ljubljani se je zaslišalo grozo zbujajoče podzemsko bučanje in grmenje, zazibala so se tla, pokali so zidovi in streh, opeka in porušeni dimniki so kakor toča padali na ulice. Kako so v teli trenutkih ravnali ljudje? J. R. takole opisuje:

»Okna in hišna vrata so se odpirala, krik in tarnanje na vseh straneh. Ljudje, večina neoppravljena, prihrume na ulice; tudi vidijo človeka v spodnji obleki, tam zbegano mater, ki kakor blazna drvi na cesto, držeč svojega nežnega otročička povitega v blazino in odejo, tam zopet tresočega se starčka, ki zavrt v spalno suknjo, oprt na svojo palico hiti kolikor mogoče na cesto. Bilo je grozno, kakor da bi se bližal sodni dan.«

Neki mladi mož je bil ob tem času v restavraciji Slon. Ko se je streslo zidovje, so kozarci popadali na tla, ugasnilo je nekaj plinskih luči, ljudje so kričali in nastala je popolna zmešnjava. Opisuje:

»Igralke pomečejo svoja godala stran in kriče poskačejo med zbrano občinstvo, katero zbegano teka sem in tja, stoli se premetujejo, mize prestavljajo, steklene duri se razbijejo, vse teče in beži. Jaz skočim pri prvem sunku pod obok, se naslonim na stebel ter čakam, da se prvi strah poleže in gneča razide. V pol minute je bila cela dvorana prazna, kozarci, krožniki, serviete, ostanki jedil, stoli, mize, vse leži po tleh v strašnem neredu tarnajoč in bled ko zid teka oštr okoli in zre na opustošenje.«

Ko je potem naš pripovedovalec prišel na ulico, je videl pred vrati stati skupino ljudi. Pogovarjali so se o tem, da je nekega človeka v »Slonovih ulicah« ubila padajoča opeka. Potem pa je prišel drug sunek in vsi so se razpršili narazen. Glas izmed občinstva »V Švicarijo!« je napotil množico proti Tivoliju.

(Prihodnjič se nadaljuje)

D. J.

● GEOLOŠKI ZAVOD LJUBLJANA

Viri mineralnih surovin

vplivajo na razvoj vsake dežele

Za nami je prva faza razprav o razvoju raziskovalne dejavnosti do leta 2000, ki je med drugim prinesla ugotovitve, da naš razvoj geologije v zadnjih letih ni šel v korak z razvojem te vede v svetu in da smo na nekaterih področjih geoloških raziskav celo močno zaostali. Nadoknaditi zamujeno bo težko, saj na vsakem koraku ugotavljamo pomanjkljivosti, ki so jih povzročili stihijsko načrtovanje znanstveno raziskovalne dejavnosti, pomanjkljiva opremljenost za raziskovalno delo in ne zadnje pomanjkanje visoko kvalificiranih delavcev za nekatera področja raziskav.

Geološki zavod Ljubljana (GZL) je poleg splošnih pripomb k osnutku Analize možnosti dolgoročnega razvoja raziskovalne dejavnosti do leta 2000 pripravil tudi temeljito argumentirani predlog novega družbenega cilja: Mineralne surovine in vode ter kot dopolnitev cilja Imeti znanje — geologije.

VIRI MINERALNIH SUROVIN IN VOD SO V SLOVENIJI PREMALO RAZISKANI

Pri pisanju osnutka družbenega cilja Mineralne surovine in vode je GZL izhajal iz dejstva, da se viri mineralnih surovin pomembna osnova za gospodarski razvoj vsake dežele. Zato smo že pred leti zapisali med prednostne cilje bodočega družbenega razvoja, razen pridobivanja hrane in energije, tudi odkrivanje novih surovinskih virov, kar smo v zadnjih letih na različnih ravneh večkrat potrdili in ta cilj vgradili tudi v vse spremljajoče planske dokumente, stabilizacijske ukrepe za izboljšanje gospodarjenja in prizadevanja za prestrukturiranje gospodarstva.

V Geološkem zavodu Ljubljana so ocenili, da na področju mineralnih surovin in vod zaradi večfaznosti lahko le manjši del geološko-rudarskih raziskav uvrstimo v družbeni cilj Imeti znanje — geologije in so zato predlagali, da v dolgoročnem raziskovalnem programu posebej opredelijo naslednje raziskave: nekovinske mineralne surovine, premog, nafta in plin, uran, geotermična energija, pitne in mineralne vode ter tehnologija pridobivanja in bogatjenja mineralnih surovin.

Delovna skupina GZL je pri tem upoštevala, da viri mineralnih surovin in vod v Sloveniji niso dovolj raziskani. Slovenija ima več nekovinskih mineralnih surovin, medtem ko je s kovinskimi in energetskimi surovinami deficitarna.

Nekovinske surovine (v Sloveniji jih izkoriščamo okoli 20 vrst) so

osnova predelovalni industriji. Precej slabši je položaj s kovinskimi mineralnimi surovinami. Kljub številnim zanimivim nahajališčem danes obratuje samo rudnik svinec in cinka Mežica. Zaskrbljujoče je tudi stanje energetskih surovin. Iz svojih virov pokriva približno polovico potreb po energiji. Do leta 2000 pa se bo energetska odvisnost povečala na več kot 60 odstotkov.

Politični in ekonomski odnosi v svetovnem gospodarskem sistemu otežujejo zanesljivo oskrbo z energijo iz uvoza. Zato dajemo vedno večjo prednost zanesljivosti preskrbe pred cenenostjo energije.

Z raziskavami bo treba zagotoviti potrebne količine energije za realizacijo dolgoročne energetske bilance do leta 2000 in v raziskavi predvideti kontinuiran razvoj energetike tudi po letu 2000 s še razpoložljivimi viri energije. Pri tem bo potrebno določiti perspektivna območja, še preden bodo organizirana in naseljena.

GEOLOGIJA — NEPOGREŠLJIVA OSNOVA MNOGIM RAZISKAVAM

V Geološkem zavodu so tudi menili, da je družbeni cilj Imeti znanje — geologije potrebno dopolniti z raziskavami, ki jih je sestavljalec osnutka predvidel v rokopisu. Izvleček v gradivih za javno razpravo predstavlja le nekatere smeri raziskav, ne pa geologije kot vede, ki je nepogrešljiva osnova številnim drugim raziskavam. Zato so v GZL predlagali, naj ta družbeni cilj obsega naslednje raziskave: preučevanje geološke zgradbe (geološka karta, tektonske raziskave, načrtno raziskovanje globlje geološke zgradbe z globokimi vrtnami, geofizikalne raziskave), stratigrafske in biostratigrafske, petrološke, sedimentološke, mineraloške in geokemične raziskave, geostatistika, osnovne raziskave v hidrogeologiji in inženirski geologiji, osnovne raziskave za geotermalno energijo in zbiranje in hranjenje geoloških podatkov.

Razprave o razvoju raziskovalne dejavnosti do leta 2000 še niso zaključene. Potrebne bodo še številne korekture, dopolnitve in usklajevanja. Pri tem pa se moramo že danes zavedati, da moramo čimprej poenotiti mnenje o dolgoročnem razvoju raziskovalne dejavnosti v SR Sloveniji in da bomo morali sprejeti programe spoštovati bolj kot doslej.

BOGDAN JURKOVŠEK

● SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Vojaško usposabljanje žensk prostovoljk

Letos julija se bodo ženske prvič začele usposabljanje za dolžnosti vojaka, mlajšega oficirja in rezervnega oficirja. Osnovni pogoj za vpoklic žensk na vojaško usposabljanje v rodove in službe JLA je njihova prostovoljna prijava. Prijavijo se lahko ženske od 19. do 27. leta starosti in sicer na sekretariatu za ljudsko obrambo, v organizaciji združenega dela, krajevni skupnosti ali šoli.

Usposabljanje za dolžnosti vojaka in mlajšega oficirja traja dve meseca in 22 dni, usposabljanje za dolžnosti rezervnega oficirja pa šest mesecev. Izvajali ga bodo v vseh večjih mestih, kjer so enote JLA oziroma šole za rezervne oficirje. To pomeni, da bodo ženske napotene na vojaško usposabljanje v tisti kraj, kjer so centri rodov ali služb JLA. Vojaško usposabljanje bo potekalo v pehoti, artileriji, artilerijsko-raketnih enotah protizračne obrambe, letalstvu, pomorstvu, zvezah, sanitetni službi in drugih rodovih in službah JLA, in sicer v okviru učnih enot, ki bodo sestavljene iz žensk.

Pri napotitvi na vojaško usposabljanje v rodove in službe JLA ali šole za rezervne oficirje bodo upoštevali zdravstveno sposobnost, po-

klic, šolsko izobrazbo, znanja, pomembna za oborožene sile, želje vsake ženske, v skladu z možnostmi tudi želje glede časa vojaškega usposabljanja. Čeprav temelji vojaško usposabljanje žensk na prostovoljnosti, mora ženska, ki je pričela z vojaškim usposabljanjem, ostati na usposabljanju toliko časa, kot je s programi predvideno (dva meseca in 22 dni oziroma šest mesecev); tedaj tudi nosi uniformo in ima vse druge pravice in dolžnosti, predpisane za vojake.

Napotitve na vojaško usposabljanje za dolžnosti vojaka in mlajšega oficirja bodo letos še oktobra, leta 1984 januarja, aprila, julija in oktobra ter leta 1985 januarja in aprila. Napotitve žensk na vojaško usposabljanje za dolžnosti rezervnega oficirja bodo letos oktobra, v letih 1984 in 1985 pa aprila.

Z vojaškim usposabljanjem žensk se bo krepila naša obrambna moč, pridobljena strokovna znanja jim bodo omogočila aktivno sodelovanje v enotah oboroženih sil. Ženske, ki bodo končale šestmesečno usposabljanje, pa imajo tudi možnost zaposlitve v štabih teritorialne obrambe.

Počitniški domovi Žita pripravljene

Letos si je služba za družbeni standard v Žitu zastavila zahteven načrt za čimboljšo izkoriščenost njihovih počitniških domov. V treh mesecih, kolikor traja glavna sezona za 2200 Žitovih delavcev, bodo v Dramlju, v Bašanjski, na Cresu, v Bohinju in na Pokljuki, skupaj s prikolicami na voljo 104 ležišča — poleg 59 najetih v Dramlju. Pekarna Center je pridružila še tri prikolice v Nerezinah na Lošinju, kjer letujejo v glavnem delavci Imperiala.

Delavci in upokojenici Žita so bili letos dobro in pravočasno obveščeni o vsem potrebnem za

letovanje. Nezasedene zmogljivosti so ponudili sindikalnim organizacijam zunaj Žita. Odziv je bil zelo velik, zlasti za glavno se-

zono, zasedena pa so tudi ležišča zunaj sezone.

Začetki sezone v juniju so: v Bašanjski 21., Dramlju 17., na Cresu 4., v prikolicah ki stoje v Laterni pri Poreču že 1., v Bohinju in na Pokljuki pa sta domova odprta vse leto. Izmene trajajo od 7 do 10 dni.

V želji po čimbolj sproščenem letnem oddihu — srečno! IC